

สมุนไพรรักษาโรค

บอระเพ็ด

- ▶ บอระเพ็ด ชื่อวิทยาศาสตร์ *Tinospora crista* (L.) Hook. f. & Thomson
จัดอยู่ในวงศ์บอระเพ็ด

(MENISPERMACEAE)

- ▶ สมุนไพรบอระเพ็ด มีชื่อท้องถิ่นอื่น ๆ ว่า เจตมูลหนาม (หนองคาย), ตัวเจตมูลยานหรือเถาหัวดำ (สระบุรี), หางหนู (อุบลราชธานี), จุ่งจิงหรือเครือเขาฮอ (ภาคเหนือ) เป็นต้น
- ▶ บอระเพ็ด เป็นไม้เลื้อยที่พบได้ตามป่าดิบแล้ง จัดเป็นสมุนไพรไทยบ้าน ๆ ที่มีสรรพคุณทางยาสารพัด

สรรพคุณ

ใช้เป็นยาบำรุงธาตุ บำรุงร่างกาย (ต้น, ใบ)

มีสารต้านอนุมูลอิสระ มีส่วนช่วยในการชะลอวัย

บอระเพ็ดช่วยบำรุงผิวพรรณให้สดใส หน้าตาสดชื่น (ใบ)

ช่วยให้ผมดกหนาขึ้นและอาการผมหงอก ผมร่วงก็จะลดน้อยลง ซึ่งจะได้ผลดีอย่างมากกับผู้ที่มีการผมหงอกก่อนวัย

มะลั่ง

- มะลั่ง ชื่อสามัญ Wood apple
- มะลั่ง ชื่อวิทยาศาสตร์ Citrus lucida (Scheff.) Mabb. (ชื่อพ้องวิทยาศาสตร์ Feroniella lucida (Scheff.) Swingle) จัดอยู่ในวงศ์ส้ม ([RUTACEAE](#)) และอยู่ในวงศ์ย่อย [AURANTIOIDEAE](#)
- สมุนไพรมะลั่ง มีชื่อท้องถิ่นอื่น ๆ ว่า ผักลั่ง (มุกดาหาร), หมากกะลั่ง มะลั่ง (ภาคกลาง), กะลั่ง (ภาคใต้), หมากลั่ง, กระลั่ง เป็นต้น

สรรพคุณ

แก่นมะลั่งใช้ร่วมกับแก่นมะขาม ใช้ต้มกับน้ำดื่มขณะอยู่ไฟ (แก่น)

รากและผลอ่อนเป็นยาแก้ไข้ ตำรายาไทยจะใช้รากนำมาต้มกับน้ำดื่มหรือฝนกับน้ำกินเป็นยาแก้ไข้ (ราก, ผลอ่อน)

ใบมีรสฝาดมัน สรรพคุณเป็นยาบำรุงร่างกาย (ใบ)

ใบใช้เป็นยาสมานแผล (ใบ) ช่วยแก้ท้องเดิน (ใบ)

ใบช่วยแก้ท้องอืด ท้องเฟ้อ (ใบ)

มะนาวเทศ

- ▶ ต้นมะนาวเทศ (Lime Berry)
- ▶ ชื่อวิทยาศาสตร์ *Triphasia trifolia* (Burm.f.) P.Wilson.

สรรพคุณ

ป้องกันโรคเลือดออกตามไรฟัน

ผล เป็นยาระบายอ่อนๆ

ช่วยขับเหงื่อ ช่วยขับปัสสาวะ

ลดน้ำตาลในเลือด

บำรุงสมอง บำรุงสายตา

ช่วยถ่ายโลหิตเสียให้ตก

สามารถฆ่าเชื้อโรคที่ทำให้เจ็บคอ

รักษาโรคในทรวงอก

สร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคระบบทางเดินหายใจ

แก้ซำใน

รักษาแผลกระเพาะอาหาร

บรรเทาอาการไอ แก้เจ็บคอ ละลายเสมหะ ทำให้ชุ่มคอ

กะเบือ

- ชื่อวิทยาศาสตร์ *Excoecaria cochinchinensis* Lour.
- ชื่อสามัญ Picara
- วงศ์ Euphorbiaceae
- ชื่ออื่น กะเบือ กำลังกะเบือ

สรรพคุณ

ใบ ใช้ใบสดตำผสมกับเหล้าคั้นเอาแต่น้ำกิน เป็นยาขับเลือดและ
น้ำคาวปลาหลังคลอด ประจำเดือนไม่ปกติ แก้อักเสบบริเวณปาก
มดลูก แก้วสันนิบาตหน้าเพลิง ขับโลหิตร้าย แก้วสันนิบาตเลือด

ส้มแขก

- ▶ ส้มแขก ชื่อสามัญ **Garcinia** (การ์ซีเนีย), Malabar tamarind, **Garcinia cambogia**, Gambooge, Brindle berry, Assam fruit
- ▶ ส้มแขก ชื่อวิทยาศาสตร์ **Garcinia atroviridis Griff. ex T.Anderson** จัดอยู่ในวงศ์มังคุด (**CLUSIACEAE** หรือ **GUTTIFERAE**)
- ▶ ชื่อท้องถิ่นอื่น ๆ อีก เช่น ชะมวงช้าง, ส้มควาย (ตรัง), อาแซกะลู่โก (ยะลา), ส้มพะงุน (ปัตตานี), ส้มมะอั้น ส้มมะวนมะขามแขก (ภาคใต้) เป็นต้น โดยมีถิ่นกำเนิดในอินเดียและศรีลังกา ซึ่งในบ้านเรานิยมปลูกมากในทางภาคใต้

สรรพคุณ

ใช้ทำเป็นยาแก้กระษัย ด้วยการยาบรรเทาอาการปวดท้องในสตรีมีครรภ์

ผลแก่นำมาใช้ทำเป็นชาลดความดันได้ หรือจะใช้ดอกก็ได้ (ผลแก่, ดอก)

ใช้เป็นยาขับเสมหะ (ดอก) ช่วยแก้อาการไอ (ดอก)

มะลิ

- ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Jasminum Sambac* (L.) Aiton
- ชื่อวงศ์ : [OLEACEAE](#)
- ชื่ออื่น : มะลิ, มะลิลา (ทั่วไป), มะลิซ้อน (ภาคกลาง), มะลิขี้ไก่ (เชียงใหม่), มะลิหลวง (แม่ฮ่องสอน), มะลิป้อม (ภาคเหนือ), ข้าวแตก (เงี้ยว-แม่ฮ่องสอน), เตียนมูน (ละว้า-เชียงใหม่)

สรรพคุณ

ใบ, ราก ทำยาหยอดตา

ดอกแก่ เข้ายาหอม แก่หืด บำรุงหัวใจ

ใบ ทำให้ละเอียด ผสมกับน้ำมะพร้าวใหม่ๆ นำไป
ลนไฟ ทารักษาแผล ฝีพุงอง แก้ไข้ ขับน้ำมัน

ราก ฝนรับประทาน แก่ร้อนใน, เสียดท้อง
รักษาหลอดลมอักเสบ ขับประจำเดือน

มะเดื่อชุมพร

- ชื่อสามัญ Cluster fig, Goolar (Gular), Fig
- ชื่อวิทยาศาสตร์ *Ficus racemosa* L.
(ชื่อพ้องวิทยาศาสตร์ *Ficus glomerata* Roxb.)
- อยู่ในวงศ์ขนุน ([MORACEAE](#))
- ชื่อท้องถิ่นอื่น ๆ ว่า เตื่อเกลี้ยง (ภาคเหนือ), มะเดื่อน้ำ มะเดื่อหอม หมากเตื่อ เตื่อเลี้ยง (ภาคอีสาน), มะเดื่อ มะเดื่อเกลี้ยง มะเดื่อชุมพร เตื่อน้ำ ภูแซ (ภาคใต้), มะเดื่อดง, มะเดื่อไทย, มะเดื่ออุทุมพร เป็นต้น

สรรพคุณ

ช่วยบำรุงและรักษาสายตา

ช่วยลดความเสี่ยงของการเกิดโรคหัวใจและหลอดเลือด

ช่วยสมานแผลในช่องปาก

ช่วยบำรุงกระดูกและฟันให้แข็งแรง ป้องกันโรคกระดูกพรุน

ช่วยบรรเทาอาการเจ็บคอ

ช่วยปรับสมดุลของกรดต่างในร่างกาย

ช่วยบำรุงร่างกายและต่อต้านอนุมูลอิสระ

สารพี

- ชื่อสามัญ Negkassar
- ชื่อวิทยาศาสตร์ *Mammea siamensis* T.Anderson (ชื่อพ้องวิทยาศาสตร์ *Calysaccion siamense* Miq.)
- จัดอยู่ในวงศ์ **CALOPHYLLACEAE**
- ชื่อท้องถิ่นอื่น ๆ ว่า สารภีแนน (เชียงใหม่), ทรพี สารพี (จันทบุรี), สร้อยพี (ภาคใต้) เป็นต้น

สรรพคุณ

ช่วยทำให้เจริญอาหาร (ดอก)

ช่วยบำรุงเส้นประสาท (ดอก)

ดอกมีรสหอมเย็น ส่วนผลมีรสหวาน ช่วยบำรุงหัวใจ (ดอก, ผลสุก)

เกสรมีรสหอมเย็น ใช้เป็นยาแก้ไข้ (เกสร)

ผลสุกใช้รับประทาน ช่วยขยายหลอดเลือด (ผลสุก)

ช่วยทำให้ชื่นใจ (เกสร)

ดอกใช้เป็นยาชูกำลัง บำรุงกำลัง (ดอก)

สิงหโมรา

- ▶ วิทยาศาสตร์ **Cyrtosperma johnstonii** (N.E.Br.) N.E.Br.
(ชื่อพ้องวิทยาศาสตร์ **Alocasia johnstonii** N.E.Br.)
- ▶ อยู่ในวงศ์บอน (**ARACEAE**)
- ▶ ชื่อท้องถิ่นอื่น ๆ ว่า ว่านสิงหโมรา ผักหนามฝรั่ง (กรุงเทพฯ) เป็นต้น

สรรพคุณ

ต้นและใบมีรสร้อน ใช้เป็นยาอายุวัฒนะ (ต้นและใบ)

ช่วยบำรุงกำลัง (ก้านใบ)

ช่วยรักษาโรคโลหิตจาง (ก้านใบ, ต้นและใบ)

ทั้งต้นนำมาดองกับเหล้ากินเป็นยาช่วยบำรุงธาตุในร่างกาย (ทั้งต้น)

ว่านกาบหอยแครง

- ชื่อสามัญ Boat-lily, Oyster Lily, Oyster plant, White flowered tradescantia
- ชื่อวิทยาศาสตร์ Tradescantia spathacea Sw. (ชื่อพ้องวิทยาศาสตร์ Rhoeo discolor (L'Hér.) Hance, Rhoeo spathacea (Sw.) Stearn, Tradescantia discolor L'Hér., Tradescantia versicolor Salisb.)
- อยู่ในวงศ์ผักปลาบ(COMMELINACEAE)
- ชื่อท้องถิ่นอื่น ๆ ว่า กาบหอยแครง ว่านหอยแครง (กรุงเทพฯ), อังเต็ก ฮ่ำหลั่งเฮียะ (จีนแต้จิ๋ว), บั้งหลานฮวา บั้งฮั่ว (จีนกลาง) เป็นต้น

สรรพคุณ

ดอกมีรสชุ่มเย็น ใช้ต้มกับเนื้อหมูรับประทาน เป็นยาช่วยขับเสมหะ แก้ไอแห้ง ๆ (ดอก)

แก้ไอเจ็บเป็นเลือด ให้ใช้ใบสด 3 ใบ นำมาต้ม ผสมกับน้ำตาลกรวดเล็กน้อยดื่มเป็นยา (ใบ, ดอก)

ใช้แก้หวัด แก้ไอเนื่องจากหวัด ให้ใช้ดอกประมาณ 20-30 ดอก นำมาต้มกับน้ำรับประทาน (ดอก)

ใบและรากหากใช้ในปริมาณมากจะเป็นยาทำให้อาเจียนได้ (ใบและราก)